

***Rola badań regionalnych w zaspokajaniu
potrzeb informacyjnych samorządu
terytorialnego***

Andrzej Porawski

dyrektor Biura Związku Miast Polskich
przedstawiciel KWRiST w Radzie Statystyki

z ustawy o statystyce publicznej

- rzetelne, obiektywne i systematyczne informowanie **społeczeństwa, organów państwa i administracji publicznej** oraz podmiotów gospodarki narodowej o sytuacji ekonomicznej, demograficznej, społecznej oraz środowiska naturalnego (art. 3)
- prezes GUS jest obowiązany do udostępniania organom administracji rządowej i jednostkom samorządu terytorialnego **danych dotyczących realizowanych przez nie zadań, w ujęciu odpowiednim do ustawowego usytuowania poszczególnych zadań publicznych** (art. 13 ust. 6)
- wynikowe informacje statystyczne są ujmowane w programie badań statystyki publicznej, o którym mowa w ust. 3, **z uwzględnieniem ustawowego usytuowania poszczególnych zadań publicznych** (art. 14 ust. 4)

ustawowe zadania samorządów lokalnych

gminy

powiaty („ponadgminne”)

- 1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- 2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- 3a) działalności w zakresie telekomunikacji,
- 4) lokalnego transportu zbiorowego,
- 5) ochrony zdrowia,
- 6) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- 6a) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- 7) gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- 8) edukacji publicznej,
- 9) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków,
- 10) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- 11) targowisk i hal targowych,
- 12) zieleni gminnej i zadrzewień,
- 13) cmentarzy gminnych,
- 14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony ppoż i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,
- 15) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- 16) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
- 17) wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 18) promocji gminy,
- 19) współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wym. w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 20) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

- 1) edukacji publicznej,
- 2) promocji i ochrony zdrowia,
- 3) pomocy społecznej,
- 3a) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- 4) polityki prorodzinnej,
- 5) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 6) transportu zbiorowego i dróg publicznych,
- 7) kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- 8) kultury fizycznej i turystyki,
- 9) geodezji, kartografii i katastru,
- 10) gospodarki nieruchomościami,
- 11) administracji architektoniczno-budowlanej,
- 12) gospodarki wodnej,
- 13) ochrony środowiska i przyrody,
- 14) rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego,
- 15) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- 16) ochrony przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania powiatowego magazynu przeciwpowodziowego, przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska,
- 17) przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- 18) ochrony praw konsumenta,
- 19) utrzymania powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- 20) obronności,
- 21) promocji powiatu,
- 22) współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wym. w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 23) działalności w zakresie telekomunikacji.

gminy i powiaty prowadzą politykę rozwoju

ustawowe zadania samorządu regionalnego

art. 11) polityka rozwoju województwa;

- 1) edukacji publicznej, w tym szkolnictwa wyższego,
- 2) promocji i ochrony zdrowia,
- 3) kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- 4) pomocy społecznej,
- 4a) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- 5) polityki prorodzinnej,
- 6) modernizacji terenów wiejskich,
- 7) zagospodarowania przestrzennego,
- 8) ochrony środowiska,
- 9) gospodarki wodnej, w tym ochrony przeciwpowodziowej, a w szczególności wyposażenia i utrzymania wojewódzkich magazynów przeciwpowodziowych,
- 10) transportu zbiorowego i dróg publicznych,
- 11) kultury fizycznej i turystyki,
- 12) ochrony praw konsumentów,
- 13) obronności,
- 14) bezpieczeństwa publicznego,
- 15) przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- 15a) działalności w zakresie telekomunikacji,
- 16) ochrony roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

ustawowe obowiązki - polityki lokalne i regionalne

- strategię rozwoju (województwa);
- programy (strategie) gospodarcze i społeczne (sektorowe);
- programy ochrony środowiska;
- studia i plany zagospodarowania przestrzennego;
- plany gospodarki odpadami (województwa);
- plany rozwoju transportu publicznego;
- podatki i opłaty lokalne (gminy);
- strategię rozwiązywania problemów społecznych;
- plany gospodarowania zasobem mieszkaniowym (gminy);
- plany zaopatrzenia w energię el., ciepło i gaz (gminy);
- plany rozwoju sieci szkół ponadgimnazjalnych w kontekście lokalnego rynku pracy;
- programy współpracy z organizacjami pozarządowymi;

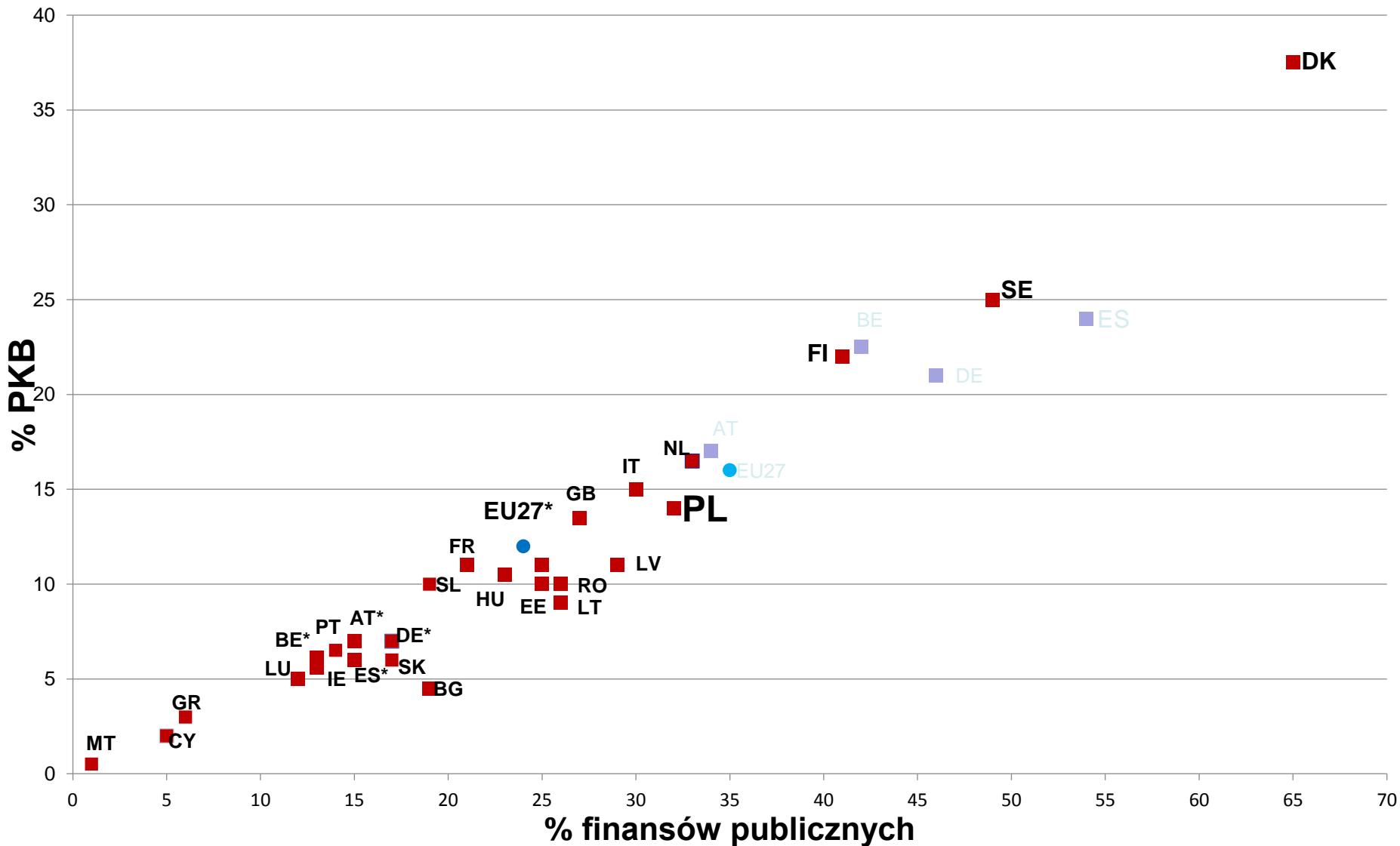
zakres odpowiedzialności – stopień decentralizacji wydatki 2014 (mld PLN)

	Wydatki razem	Wyd. majątk.
Gminy	85,1	15,5
Miasta na pr. pow.	69,7	14,6
Powiaty	23,8	3,5
Województwa	18,2	7,8
RAZEM	196,8	41,4 (21%)

Dla porównania budżet państwa: **316,7** (bez transferów do JST)
37,7 (bez transferów do JST)

zakres odpowiedzialności – stopień decentralizacji

Polska na tle UE (wg OECD)

Bank Danych Lokalnych – zalety, braki

- Bardzo wiele danych, stopniowa poprawa zakresu;
- Różny stopień szczegółowości w różnych działach;
- Przejrzystość, łatwość korzystania;

ale:

- Brak ciągłości w wielu cechach / wskaźnikach;
- Brak realizacji przepisów art. 13/6 i 14/4; przykład:
 - drogi gminne w gminach: 1995-8, (1999-2000), 2003-4;
 - drogi gminne w powiecie: 2001-2, 2005-14;
 - odpady komunalne (powiat lub województwo; ale odpady zmieszane oraz dzikie wysypiska – gmina);
 - pomoc społeczna (świadczenia gminne – województwa, raz powiaty).
- Zróżnicowana przydatność z punktu widzenia odbiorców, o których mowa w art. 3 u.s.p.;

Bank Danych Lokalnych - wady

- Mieszkańcy (w tym radni) nie mogą np.:
 - porównać stawek podatków i opłat lokalnych;
 - cen usług komunalnych, w tym w porównaniu z nakładami na te zadania;
- Burmistrzowie nie mogą np.:
 - porównać wskaźników efektywności kosztowej;
 - pozyskać danych dla mniejszych jednostek terytorialnych (poza niektórymi danymi ze spisów);
- Resorty nie mogą pozyskać danych dotyczących efektywności ponoszonych nakładów na rozwój.

kierunki zmian

- stopniowe uzupełnianie zestawu wskaźników:
 - zmiany w obowiązkach sprawozdawczych;
 - wykorzystanie statystyki administracyjnej;
 - wykorzystanie istniejących danych źródłowych (możliwa łatwa korekta sprawozdawczości);
- pozyskanie danych ze statystyki administracyjnej (konieczne zmiany metodologiczne i przejęcie przez GUS);